

Különfélék.

Külföldiek tanulmányutja Magyarországon. A mult hónap végén két németországi erdőtiszt érkezett hozzánk oly célból, hogy a magyar államerdészetet tanulmányozza. A két erdőtiszt, névszerint Hinrichs Adolf német császári erdőassessor és Von der Heyde Otto porosz királyi erdőassessor az állami erdőkben tenni óhajtott tanulmányutjukra szükséges engedélynek s egyszersmind céljuk elérésében való támogatásuknak elnyerése végett Bedő Albert országos főerdőmester és ministeri tanácsos urnál jelentkeztek, ki őket a magyar erdészekhez intézett nyílt levéllel s részletes utitervvel látta el. Néhány napon át Budapest nevezetességeit szemlélték meg Kozma István m. kir. erdész vezetése mellett, ki az idegen szak-társakat a gödöllői erdőhivatal kerületébe is elkísérte, hol az érdekesebb tanulmányozni valót a közép hegységi tölgy erdősités, valamint a vadászati célra berendezett erdőkezelés nyújtotta. Gödöllőről ide visszatérvén, Hinrichs és von der Heyde kísérő nélkül Máramaros-Szigetre utaztak, hogy az erdőigazgatóság s a bustyaházai erdőhivatal kerületében a magas hegységi fenyves erdők kezelését, kihasználásmódját s a szállítási berendezéseket tanulmányozzák. Az utiterv innét a kolozsvári erdőigazgatóság kerületébe vezette őket, hol a görgényi erdőségeknek s a vizen való szállítás, valamint a görgény-szt.-imrei erdőri szakiskola megszemlélése volt a cél. A kolozsvári erdőigazgatóság kerületéből utjuk Temesvárra s illetve a vadász-

erdői erdőöri szakiskolába vitte őket, hol nemcsak az erdőöri szakoktatás célját szolgáló intézet, a kopár és vizmosásos területek beerdősítéséhez szükséges csemetekészlet termelésére hivatott s másfelől számos idegen fanem megtelepítése érdekében kísérletező nagy csemeteket nyújt megfigyelésre méltó anyagot a tanulmányozásra, de különösen a szakiskola kezelésére bizott erdőterület, mely összesen nyolcz üzemosztályba tagolva mindazokat a kezelési módokat felöleli, a melyek a tölgyesekben nálunk alkalmazást nyerhetnek. Ma ugyan ezek az üzemmódok még csak a kezdetnél tartanak, de a szakember máris megláthatja az erdőn a jövőbeli állabalakok képét. (Öt-hat év múlva a megállapított terv foganatosítása már világosan szemlélhetővé teszi a különféle üzemmódoknak megfelelő erdőalakokat; ennek bekövetkezésével az erdő évről-évre érdekesebbé válik s a maga nemében egyetlen és a szaktudomány szempontjából tekintve, kiváló becsü alkotása lesz a szaktudománynak, mondhatni, az egész kontinensen.) Ma leginkább meglepi a szemlélőt a mesterségesen telepített vegyes állab, mely lehetőségig egyetlen elosztásban mintegy 44-féle (lomb és tűlevelű) honi és meghonosított fanemből alakított.

Vadászerdőről német vendégeink a lugosi kerületbe utaznak a délvidéki erdőkezelés tanulmányozására. honnan Szeged város futóhomok talaju erdeibe mennek. Itt bizonyára érdekelni fogja őket az a nagy türelemre, gondos utánna nézésre s csüggedetlen munkára utaló sivárság, ami a szinte beláthatlan buczkatenger szikes homokját jellemzi, meg a silány talaj természetének lépten-nyomon mutatkozó különbözősége, ami a sikeresen tenyészthető fanemeknek gondos kiválasztásától s helyes elegyítésétől tévén függővé a fáradságos és költséges munka jó ered-

ményét, mellözhetlenné teszi, hogy a talaj természetének kitanulása kedvéért a terepviszonyokban alig feltűnő különbözőségekre, a tenyésző növényzet más- és más-féleségére a legrészletesebben figyelem fordíttassék. A homoktalaju területeknek részben természetes s nagyobb részben mesterséges uton történő felujítása, már kilenczedik éve, hogy folyamatban van; és így ma a homok sivárságával vívott küzdelemnek nemcsak fáradsága olvasható ki a szakértő erdész kezemunkájának nyomaiból, hanem a sikerült fiatalosokban ott látható az eredmény is, mely évről-évre fokozódva, jobb és jobb. Ugy tudom, Szeged város örömmel gondol vissza arra az intézkedésére, hogy homoki erdeinek kezelését az állami erdészetre bizta, s azt hiszem, német szaktársaink is eképen fognak itélni a területek bejárása után.

A királyhalmi erdőőri szakiskola berendezésének, homoktalajon telepített csemetekertjének s a kezelésére bízott erdőnek megismerése után a két erdőassessor utja Vinkovczére vezet, hol a délvidéki tölgyesek szolgálnak bőven anyagot a tanulmányozásra. Innét Zágrábon át Fiumebe, s tovább tengeren Zengbe, melynek környékén a karsztvidék erdősítési munkálatait nézik meg. Itt végződik érdekes tanulmányutjuk, ha ugyan visszatérvén Budapestre, kedvük s idejük nem lesz a felső magyarországi erdőgazdasági viszonyok tanulmányozására.

Junius első napjain Bedő Albert orsz. főerdőmester és ministeri tanácsos urnál egy harmadik külföldi erdész is jelentkezett. Neve D. Morosoff, Oroszországból való, az erdészakadémia lehallgatása után tanulmányutra indult s bejárván Alsó- és Felső-Ausztriát, Bécsből jött le hozzánk, különösen a homoktalaju területeken folytatott erdőgazdálkodás tanulmányozása czéljából. Budapestről

Temesvárra s illetve Vadászerdőre, onnét az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületébe, Deliblatra ment a folyamatban levő homokkötési munkálatok megtekintése végett, innen pedig hasonló czélból Szegedre s illetve a Szeged határában lévő és fentebb már jellegzett futóhomoktalajú erdőkbe, azután pedig a királyhalmi szakiskolába. Ugy látszik, a homoktalaj nem épen ismeretlen előtte s a fáradságos erdősítési munkálatok Deliblaton ezért nem lepték nagyon meg.

Míg a szegedi szikes homokra nem ért, úgy nyilatkozott, hogy ő tulajdonképen nem ismer annyira rossz talajt, melyet nem is igen nagy fáradsággal beerdősíteni nem lehetne. Csak mikor a szegedi erdőterületeken, a talaj természete szerint lépten-nyomon változó fanemű s elegyü fiatalosokat járta sorra, s a talaj előzetes megmunkálásának, a fanemek óvatos megváltoztatásának, az erdősítés módjainak, a fiatalosok ápolásának az erdőgazdálkodás további folyamatának rendjéről s okairól szép elméleti képzettségre valló kérdéseire kimerítő s világos magyarázatokat kapott: akkor ismerte be, hogy az erdősítés munkája nem könnyű, hogy ahhoz sok gyakorlati ismeret, hosszú tapasztalás szükséges. Magam Vadászerdőre, Királyhalmára s a szegedi homokra ugyanebben az időben szintén egy kis tanulmányutat tévén, az orosz szaktárssal épen a szegedvárosi erdőkben tett körutja végén találkoztam s tanuja voltam, mint írja ivszámra jegyzeteit a látottakról s hallottakról.

Alkalomszerűnek találom annak megemlítését, hogy e hónap közepén még egy galicziai erdész is fordult egyesületünkhöz, a homoktalajok beerdősítésére vonatkozó magyar szakmunkákat, s a folyóiratunkban megjelent leírásokat kérve, oly czélból, hogy belőlük okulást nyerjen a rábizott feladat,

teljesítésére, ami a galicziai homokterületek beerdősítésének vezetésében áll. *Arató.*

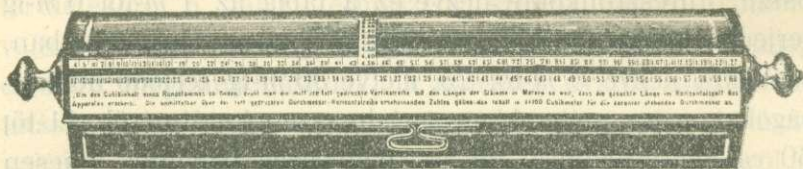
Uj köböző-készülék. Több külföldi szaklapban egy új köbözési műszer (Rundholz-Rechenapparat „Cubus“ von Edmund Schneider in München) van leírva. A készülék szerkezetét és kezelésének módját a következőkben kívánom megismertetni.

Egy hengeres bádogtokban egy 6 *cm* átmérőjű mindkét végén forgattyukkal ellátott henger kerülete a gyakorlati szükségletnek megfelelő köbtáblával van bevonva; e tábla tartalmazza azokat a köbtartalmat mutató adatokat, melyeket a feltaláló, mint a fakereskedelemben leggyakrabban előjövöket, sok évi tapasztalat útján állított össze. Fűrészrönkökre nézve ez a tábla az 1 *m*-től 6 *m*-ig terjedő hosszúságokat fél és 20 *cm*-es fokozatokban, szálfákra nézve 6 *m*-től 25, illetve 30 *m*-ig terjedő hosszúságokat egész méterekben tartalmazza. Az átmérők 11-től 60 *cm*-ig terjednek, mi a közönséges üzemnél teljesen elegendő, minthogy a 60 *cm*-nél vastagabb fák már ritkábbak. A köbtartalom oly méreteknek megfelelően, melyek ezen táblán nincsenek kitüntetve, igen könnyen s gyorsan kiszámítható; p. o. $13.50\ m = 10 + 3.50\ m$ vagy $\frac{13 + 14}{2}\ m$ Oly országok részére, hol más köbegység

p. o. köblábak szerint számítanak, a műszer ilyen beosztással is kapható. Ez a kis műszer 2500 különféle köbtartalmat tartalmaz s körülbelül 33 *cm* hosszú, 7 *cm* széles s ép oly magas. A bádogtok a szemlélő felőli oldalán egy vertikális nyílással bír, melyben a keresett hosszakat lehet látni; egy vízszintes nyílásban pedig az e felett alkalmazott átmérő-fokozaton a henger forgása által a keresett hosszúságnak, s valamennyi átmérőnek

megfelelő köb-tartalom egyszerre jelenik meg s áttekinthető. Minthogy pedig ezen a nyíláson át más hosszak és köb-tartalmak nem láthatók meg, csak a keresettek a leolvásásnál mindennemű tévedés teljesen ki van zárva, mi mellett még nagy előny az is, hogy egy és ugyanazon hosszúság mellett a hengert forgatni nem kell, mivel az illető hosszúságnak s átmérőknek megfelelő köb-tartalom a vízszintes nyílás hosszában egyszerre leolvasható.

A henger forgási gyorsasága igen nagy, úgy hogy a kísérletek szerint a műszerrel óránként 1000 számot is lehet kapni a legsekélyebb nehézség vagy fáradság nélkül.

Kidolgozása csinos; feketére fényezett bádogból arany- vagy bronze-szegélylyel készül, a henger forgantyui pedig, fehér porcellánból valók. A készülék súlya körülbelül 600 *gr* s minden íróasztal diszére válik. Háromféle nagyságban kapható.*) (Fülbás A.)

A „Nagy-féle átlalóról“ ugyane füzet 661. és következő oldalain olvasható közleménnyel kapcsolatosan s mintegy kiegészítéseképen az ott mondottaknak említésre méltónak vélem, a következőket. Az „Österreichische Forst-

*) Lásd az e készülékre vonatkozó hirdetést a mellékleten.

und Jagd-Zeitung“, mely szaklapra Nagy Gyula ur jelzett czikkében hivatkozik, a junius 14.-én kiadott (f. é. 24.) számában hozza: „A. Treffurth's Universal-Forststock“ czim alatt az átlaló ismertetését, megelegetvén azzal a csillag alatti megjegyzéssel, hogy ez a készülék a lapnak 357. számában „Stockkluppe von Nagy“ egyszer már ismeretve volt.

A „Zeitschrift für Forst und Jagdwesen“ már tovább megy, s f. é. 4. (áprilisi) füzetében (248. oldal) a következőket írja: „E folyóirat januáriusi füzetében megjelent egy közlemény Der „Universal Forststock von A. Treffurth“ czim alatt Dr. May K. J-től, mely közleményre vonatkozólag Nagy Gyula, m. kir. erdőfelügyelő ur azt írja, hogy ezt az egytetemes botátlalót ő már 1879. és 1880. évben feltalálta és leirta. A magyar erdészeti szaklapban: „Erdőbecsléstan kézikönyve*)“ az 1893. évfolyam 21. oldalán és az „Österreichische Forstzeitung“ az 1889. évfolyam 262. oldalán található a képekkel is ellátott leírás a Nagy ur által feltalált átlalóról, mely a Treffurth-féle egytetemes bot-átlalóval, a mennyiben az a törzsek átmérőjének megmérésére szolgál, megegyezik. Nagy erdőfelügyelő ur ehez mérten a találmány ezen részére nézve az elsőbbség jogát magának igényli.“

Arató.

Konstantinápolyi Török Kereskedelmi Muzem magyarországi képviselőjétől nyert értesülés alapján érdemesnek tartjuk röviden megismertetni ezt az új intézményt, mely arra lenne hivatva, hogy a természetes viszonyoktól annyira előnyben részesített törökországi ki- és bevitelünk-

*) Ez itt persze tévedés; nem folyóiratról, hanem az „Erdőbecsléstan kézikönyve“ czimű szakmunka II. kiadásáról lévén szó.

Arató.

nek fellendülést adjon s egy nagy és eddig nem igen ápolt termelési és fogyasztási piacot nyisson.

A Sultán egyik Iradéánál fogva, Mustafa Chefki Effendi, a török kereskedelem és közmunka ministerium általános kereskedelmi osztályának első titkára, és Spiraki Effendi Alexandridi, a konstantinápolyi kereskedelmi kamara főtinkára által létesített kereskedelmi muzeumnak az a célja, hogy közvetítse mindazon nyers kézműáru és gyártmány forgalmát, a melyeket Törökországban termelnek vagy keresnek, s hogy külföldi termények elkelését Törökországban és török terményekét kölföldön előmozdítsa és megkönnyítse.

A török kereskedelmi muzeumnak nagykiterjedésű épületei vannak, melyek 12 főcsoportba osztva, minden bel- és külföldi terménynek állandó kiállítási tért szolgáltatnak. A muzeumnak e kívül van külön tudakozódó irodája, mely úgy az áruk áraira, vámjaira és szállításaira, valamint ezek elkelési és értékesítési viszonyaira vonatkozó minden felvilágosítással szolgál; könyvtára, mely kereskedelmi tudósításokat, ár- és árujegyzékeket, mintákat és rajzokat, szakműveket és folyóiratokat foglal magában; az áruk vételének és eladásának közvetítésére szolgáló ügynöksége és egyszerűsmind vele a török szabadalmak és gyári védjegyek kiszolgáltató osztálya egybekötve van.

Mindezen intézmények az érdekelt közönségnek, mérsékelt illetékek befizetése mellett rendelkezésére állanak.

Minthogy Törökországnak Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi összeköttetéseinek ápolása különös fontosságu, a török kormány Nikolaki Effendi főkonzuljának javaslatára az Osztrák-Magyar Monarchia részére főügynököt nevezett ki Benvenisti Gusztávban,

(Fiume), akinek kizárólagos budapesti képviselősege működését már szintén megkezdte.

Minden tudakozódás és megbízás ennél fogva: „Wiener Mosko, a török kereskedelmi muzeum budapesti kizárólagos képviselője, kerepesi-ut 47 sz.“ alatti címzéssel intézendő, s nevezett a szükséges felvilágosításokat postafordulatával és díjtalanul adja és minden megbízást legpontosabban és költség nélkül teljesít.

Egyesületi hirdetések.

Az „Erdészeti Rendeleték Tára“ 1880—84. (I.—IV.) évfolyamának III. kiadása teljesen elfogyott, valamint az 1890. (X.) évfolyam I. kiadása is. (Az I—IV. évfolyamot az egyesület mérsékelt áron visszaváltja. Ajánlatok a titkári hivatalhoz intézendők.)

Az „Erdészeti Zsebnaptár“ legújabb évfolyama (1895. évi XIV. évfolyam) megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál és pedig legezlszerűbben postautalvánnyal. Ára bérmentetlenül elküldve az egyesület tagjai részére 1 frt, nem tagok részére 1 frt 50 kr. Ha egy vagy két példány megrendelése esetében az előbbi áron felül példányonként 15 krral több küldetik be, az elküldés bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) eszközöltetik. Kettőnél több példány megrendelése esetében az elküldés zárt esomagokban történik s a szállítási díjat az átvétel alkalmával a megrendelő fizetheti ki.

„Erdészeti növénytan“ című, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legezlszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál, mely a művet abban az esetben, ha a fentebbi összegen felül még 25 krajczár beküldetik (keresztkötés alatt, ajánlva), bérmentve küldi meg.